

Informatiebijeenkomst raad Schiermonnikoog – april 2023

Renée Barbilion – relatiemanager publieke sector Fryslân
Daphne van Paridon – projectmanager integraal energiesysteem



Agenda

1. Wie zijn we en wat doen we
2. Ontwikkelingen Nederland/Fryslân
3. Situatie Schiermonnikoog
4. Wat doet Liander om het op te lossen
5. Intentieverklaring Friese Wadden
6. Vragen?

Wie zijn we en wat doen we?



Onze rol
als netbeheerder



Onze organisatie

Liander

Alliander

Netbeheerder

Liander

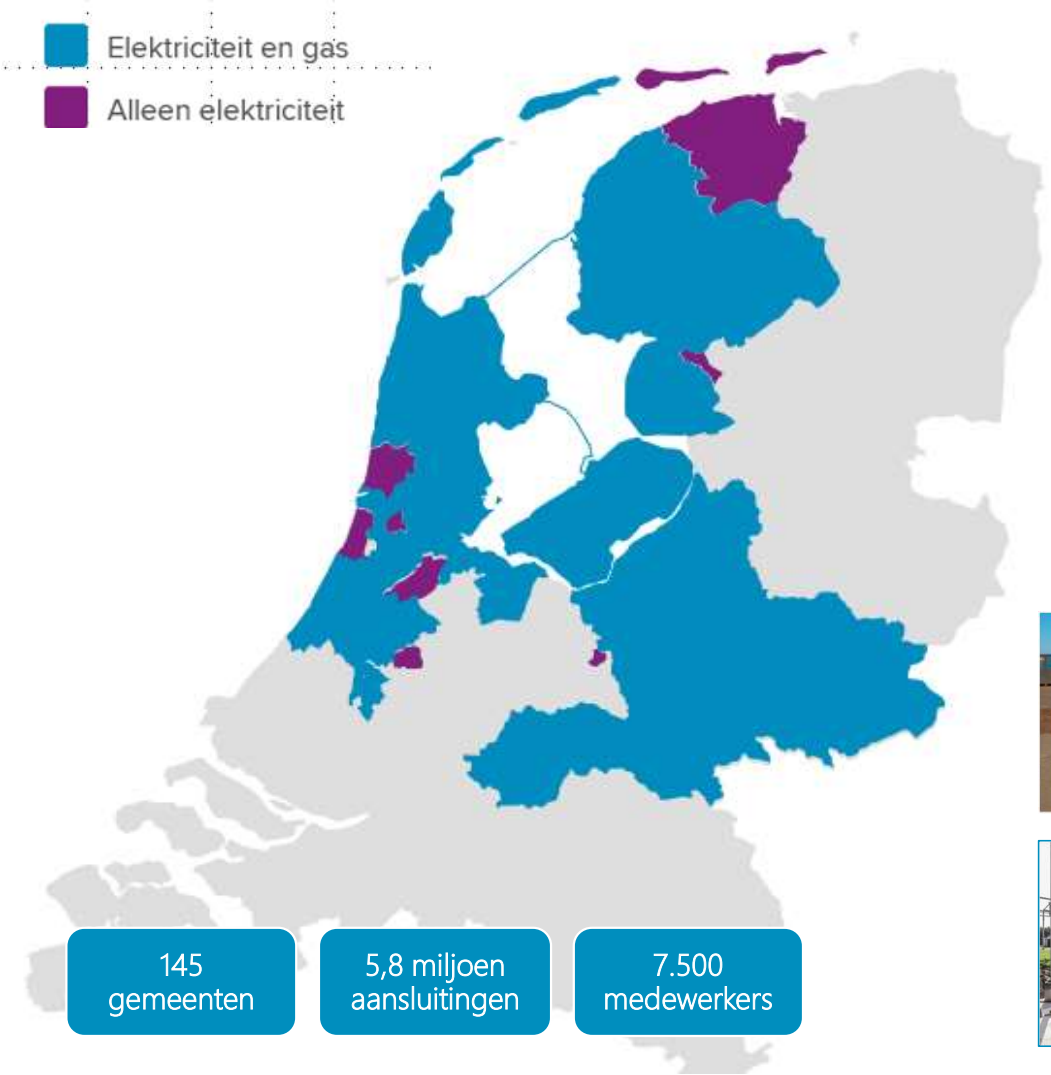
Netwerkactiviteiten o.a.

Qirion

kenter

Firan

Verzorgingsgebied Liander



145 gemeenten

5,8 miljoen aansluitingen

7.500 medewerkers





Bovengronds

We onderhouden
93.000 km elektriciteitskabels.
Dat is twee keer de aarde rond!

Gas
42.000 km

Ondergronds

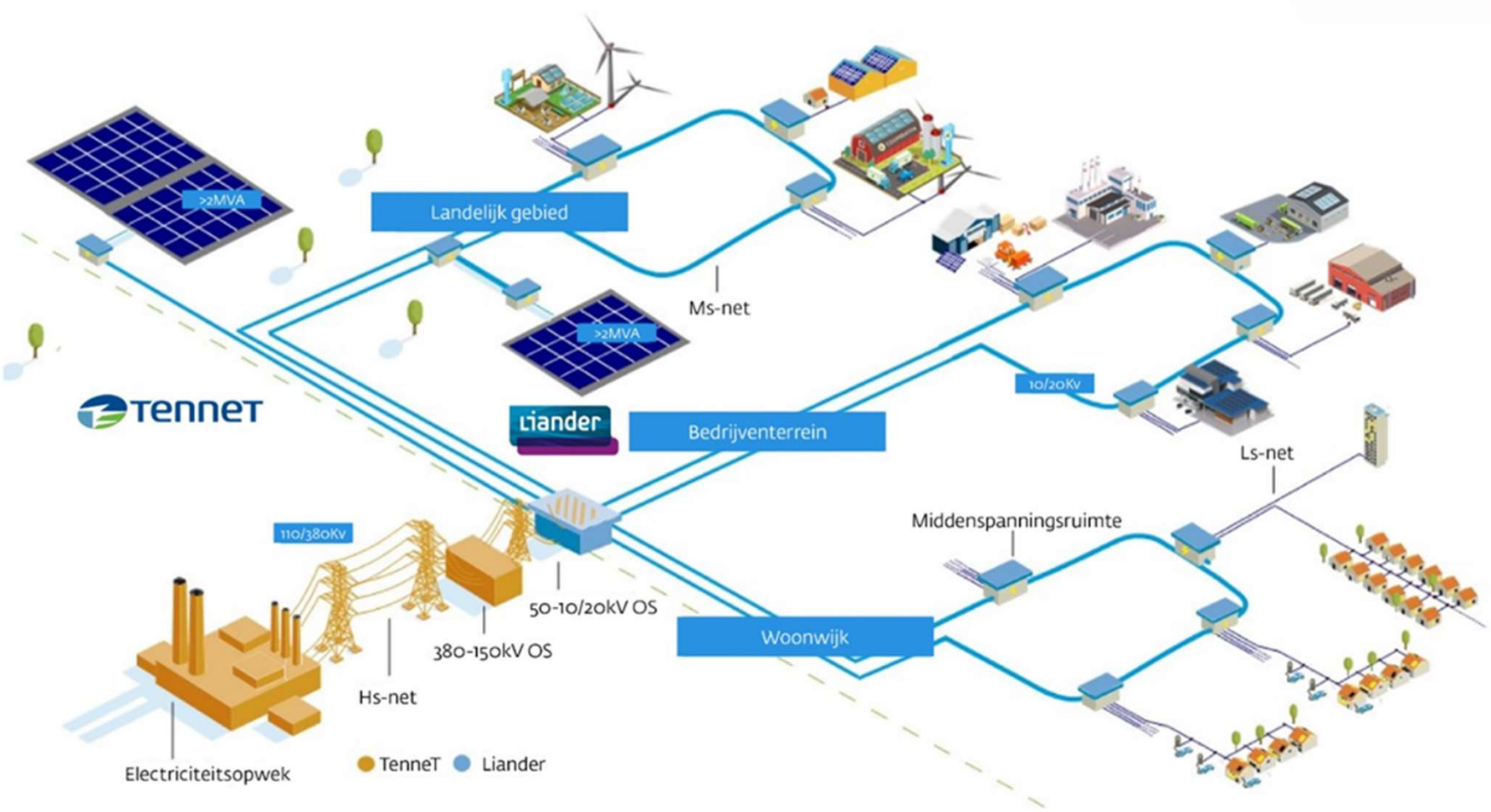
We onderhouden
47.600 middenspanningsruimtes

315 stations

Hoe werkt het elektriciteitsnet?



Het elektriciteitsnet schematisch



Werk van de netbeheerder

Gereguleerd, spelregels worden door de overheid bepaald

Gereguleerd domein netbeheerders



- **Regionaal transport van elektriciteit en gas**
- **Betrouwbaar, bereikbaar, betaalbaar**
- **First come, first serve principe**
- **Sneller meer infrastructuur**
  - Netuitbreiding
  - Standaardiseren en modulair bouwen
  - Programmeren en plannen in de regio
- **Ruimte op het net beter verdelen en benutten**
  - Congestiemanagement
  - Maatwerkafspraken

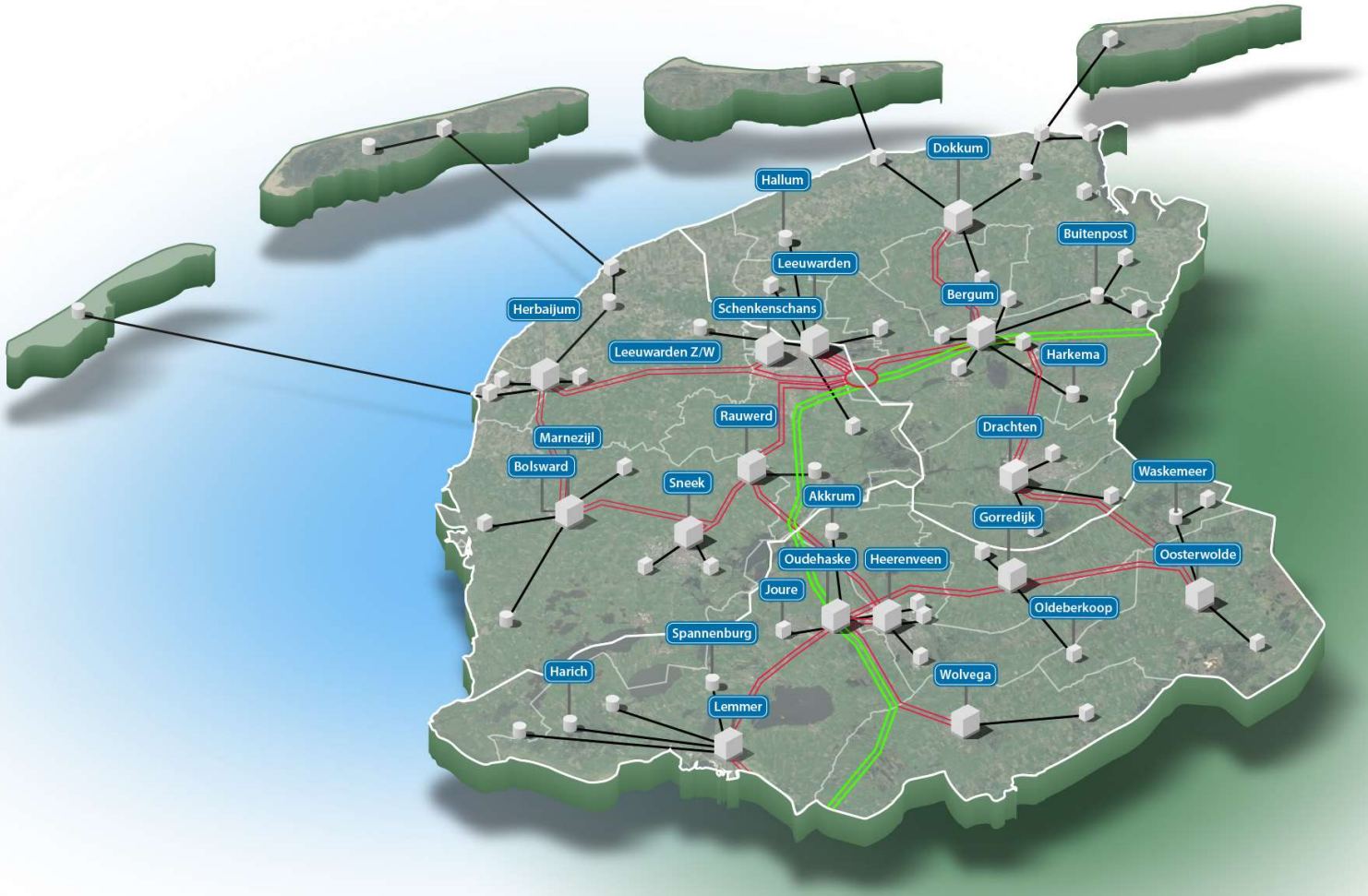
Vrije marktdomein



- **Gebruik/opwek van energie**
  - Elektriciteit, warmte, biogas
- **Oplossingen bij de klant “achter de meter”**
  - Energiemanagement: vermogensvraag verlagen of spreiden
  - Waterstof, batterijen
- **Gebiedsoplossingen**
  - Lokale energie gemeenschappen, lokaal uitwisselen van warmte

Friesland

Elektriciteitsnet



Legenda

- **OS** Onderstation
- **SS** Schakelstation
- **RS** Regelstation
- **Kabelverbinding**
- **Hoogspanningsnet** 110 kV
- **Hoogspanningsnet** 220 kV

Ontwikkelingen Nederland



De drukte op het elektriciteitsnet neemt snel toe

Van fossiele naar hernieuwbare en andere CO2-arme energieproductie



Kolen- en gascentrales



Grootschalige en decentrale opwek hernieuwbare stroom

De drukte op het elektriciteitsnet neemt snel toe

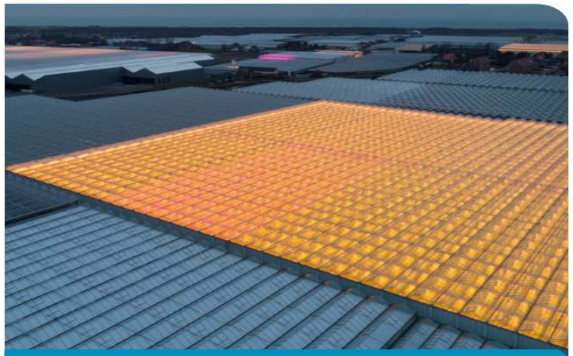
Nederland groeit, verlaat fossiel en elektrificeert



Elektrificatie bedrijven en industrie



Elektrificatie industriële warmte



Transitie glastuinbouw



Elektrisch transport



Aardgasloze nieuwbouw



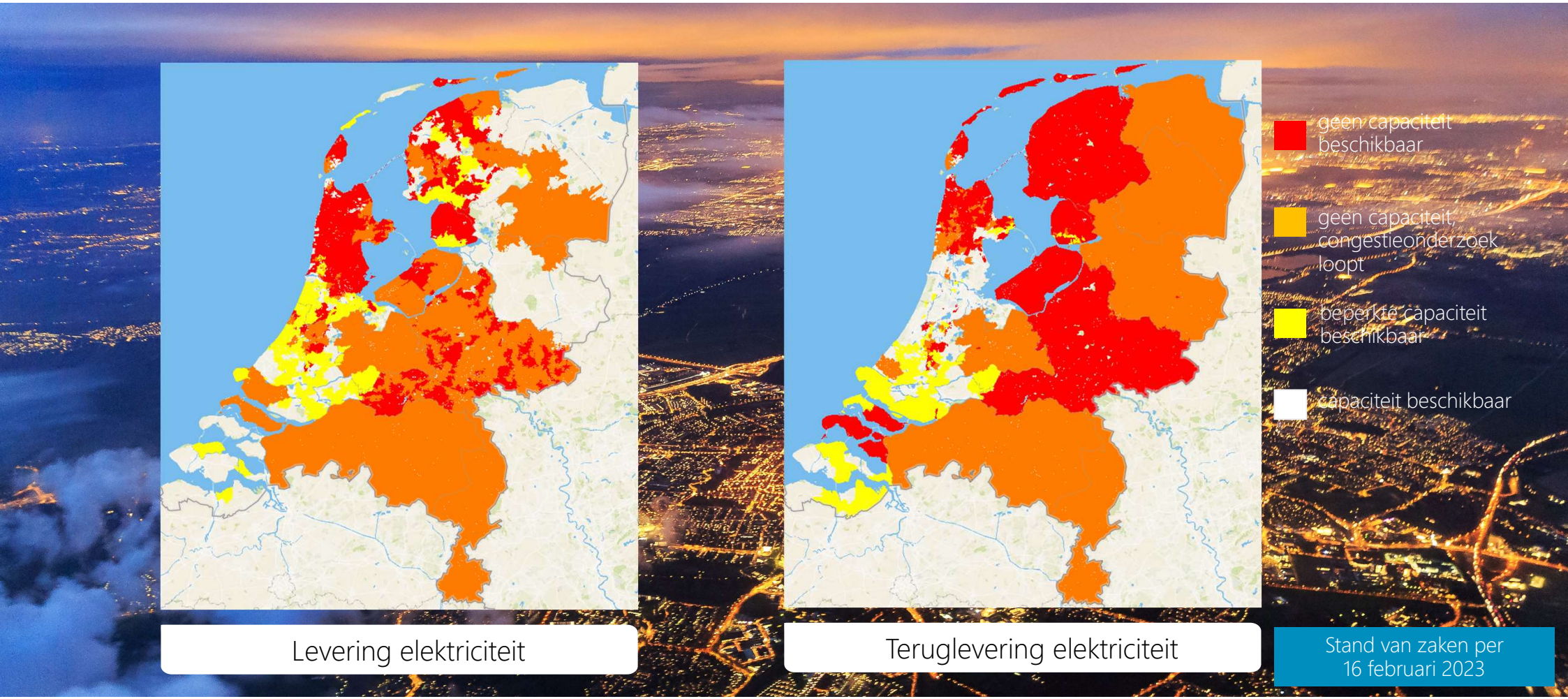
Digitalisering samenleving



Op meerdere plekken in het elektriciteitsnet ontstaan knelpunten: transportschaarste

Knelpunten op het elektriciteitsnet

Transportschaarste voor ondernemers speelt overal



Congestie Schiermonnikoog

Oorzaak afkondigen congestie in 2022:

- Aanvraag mei 2022 voor 80 kW teruglevering .

Gevolg:

- Spanningsproblemen op SS Schier-> transportbeperking voor deze en toekomstige aanvragen;
- Hierdoor ontstaan er spanningsproblemen op de kabel/route en komt er een transportbeperking voor deze en toekomstige aanvragen;
- Het eiland stond al sinds eind 2021 op ‘GEEL’ .

Nu ook congestie op verdeelstation Dokkum voor levering:

- Oplossing daarvoor is uitbreiding/aanpassing OS – planning eind 2031 afgerond;
- Dit raakt de gemeenten Schiermonnikoog, Ameland, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

- Op termijn aanpassing van schakelstation naar regelstation lost spanningsprobleem op, maar door congestie OS Dokkum geen extra capaciteit.

Transportschaarste ODN datum 16 februari 2023



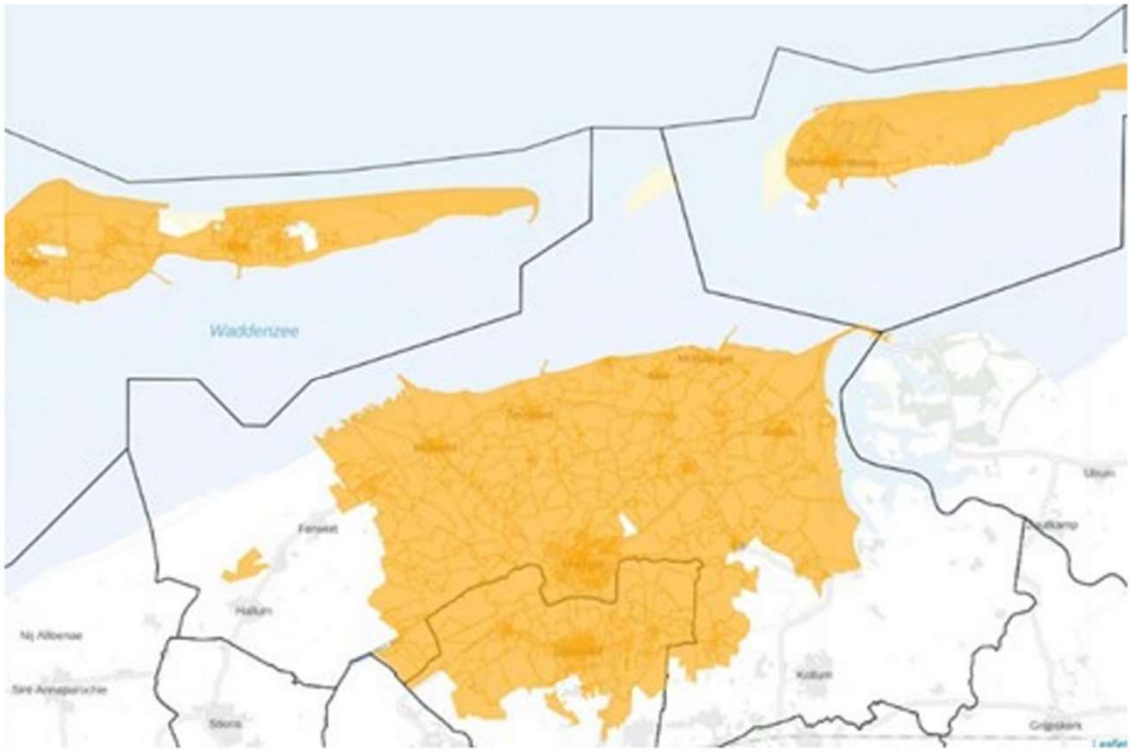
Transportschaarste LDN datum 16 februari 2023



Transportschaarste voor levering vanaf verdeelstation Dokkum

Gevolgen

- Geldt alleen voor grootverbruik (groter dan 3x80A);
- Bestaande contracten behouden hun capaciteit;
- Nieuwe aanvragen komen op de wachtlijst;
- Uitbreidingen van bestaande contracten komen op de wachtlijst;
- Liander gaat onderzoek doen naar beschikbaarheid flexibele capaciteit;
- Liander en TenneT werken samen aan uitbreiding/vernieuwing verdeelstation Dokkum.





Wat doet Liander om meer capaciteit op het elektriciteitsnet te creëren?



Welke stappen ondernemen we?

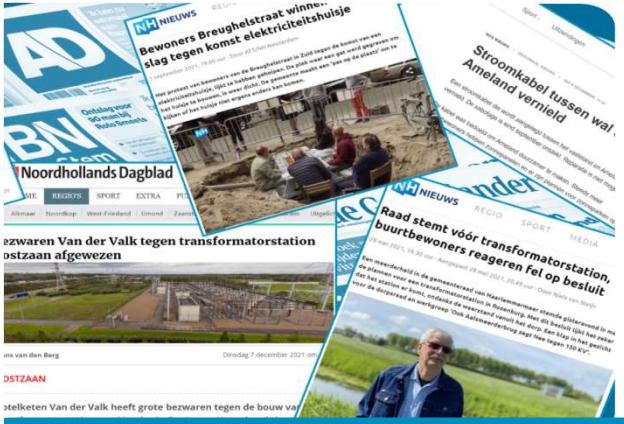
- Stationsuitbreiding
  OS Dokkum – eind 2031
- Netaanpassingen op Schiermonnikoog
  - Aanpassing COQ installatie aanlandingspunt
  - Aanpassing lokale distributienet (herindeling routes)
  - Doorlooptijd 2 tot 2,5 jaar.
- Systeemanalyse – input leveren
- Regelstation (vernieuwing aanlandingspunt)
- Uitwerking Intentieverklaring Friese Wadden
- Ontwikkeling andere (warmte) oplossingen

Sneller het elektriciteitsnet uitbreiden en verzwaren

Waarom duurt dit zo lang?



Gebrek aan ruimte



Lange procedures en inspraak



Tekort aan maakcapaciteit (arbeid en materiaal)

Liander werkt aan **efficiëntere processen** om meer werk te verzetten met het huidige aantal mensen, optimaliseert de **samenwerking met marktpartijen** en is volop **op zoek naar technische medewerkers**.

Intentieverklaring Friese Wadden



Ondertekening door betrokken partijen op 23 februari 2023

Intentieverklaring Friese Wadden

Achtergrond



Elektriciteitsvraag neemt toe



Wet- en regelgeving



Wadden flora & fauna



Hoge doorlooptijd & kosten

Intentieverklaring

Om buiten de kaders van de netbeheerder in gezamenlijkheid oplossingen te onderzoeken om aan de stijgende elektriciteitsvraag te voldoen en daarbij het Waddengebied te beschermen en maatschappelijke kosten en doorlooptijden zo laag mogelijk te houden.

Intentieverklaring Friese Wadden

Doelstelling

Gezamenlijk onderzoeken welke alternatieven voor het energiesysteem van de eilanden mogelijk en acceptabel zijn, met oog voor de maatschappelijke kosten en baten en de gevolgen voor natuur en landschap, om in de toekomstige energiebehoefte op de eilanden te voorzien. Dit kunnen ook alternatieven zijn die niet (geheel) binnen de kaders en voorwaarden van het huidige energiesysteem passen.



Intentieverklaring Friese Wadden

Proces per eiland



Het inzicht verkrijgen in (energetische en ruimtelijk-economische) ontwikkelingen binnen de regio (systeemstudie E²).

Het opstellen van een toekomstbeeld met daarin de gewenste en verwachte ontwikkelingen en het bepalen van de criteria voor de afweging tussen verschillende varianten.

Het ontwerpen van verschillende varianten voor hoe het toekomstige energiesysteem eruit kan komen te zien.

Het afwegen van verschillende ontwikkelvarianten aan de hand van het afwegingskader uit stap 2 en het maken van keuzes over varianten en projecten.

Het vastleggen van keuzes in beleid en investeringsplannen/-beslissingen.

Met deze informatie kunnen wij als Liander onderzoeken welke alternatieve oplossingen kansrijk zijn om de toekomstige energiesystemen op de eilanden te faciliteren.

Samengevat



Drukte op het net



Netuitbreiding gepland



Beter benutten net



Intentieverklaring


Vragen?